

SÜTIK

22. AUGUST 2020

JUUBELIKOKKUTULEKU ERINUMBER

FOTO: HANNELE KÄND

SÄDEMED SÜTEVAKA HEAKS

19. AUGUSTI ÕHTUHÄMARUSES VÕIS ÜHEL ÄSJA REMONTTÖÖDEKS ÜLES KAEVATUD PELGULINNA TÄNAVAL NÄHA VAATEPILTI, KUS SÜTEVAKA JA KUNSTI NIMEL LÕÖDI SÄDEMEID. SELLEKS, ET JUUBELIÕHTU REVÜÜETENDUSES SAAKSID KOHTUDA NÄITLEJA OSKAR SEEMAN (25. LEND) JA KUNSTNIK FLO KASEARU (13. LEND), OLI PÄRNUSSE VAJA TOIMETADA TÜKK METALLI JA TOLMUIMEJA. MITMEKORDSEL MÕÖTMISEL MÕÖDULINDIGA JA KA OBJEKTI AUTOSSE PASSITAMISEL SELGUS, ET ASJA TOIMIMISEKS TULEB MIDAGI ETTE VÕTTA. NII TULIGI FLO MAJA JUURES APPI VÕTTA RELAKAS JA KUNSTITEOSE ALUSEKS OLEV PLAAT VÄIKSEMAKS SÄRISTADA.

PALJU ÕNNE, SÜTEVAKA!

Koroona kiuste juhtuvad maailmas head asjad endiselt edasi. Taas algab uus kooliaasta ning 27. augustil Brackmanni pargis toimuv traditsioonilisel avakäsimisel jagatakse teklid kätte jälle uutele sütevakalastele. Algab nende ajajärk, mil tuua oma tegemiste ja ideedega rõõmu nii õpetajatele kui ka oma klassi- ja koolikaaslastele. On nende kord end tasapisi Sütevaka ajalukku kirjutada.

Meie, vilistlased, oleme seda juba teinud ja meil on, mida meenutada. Oleme viimase aasta jooksul kokku kogunud palju lugusid Sütevakast ja sütevakalastest. Paljusid neist saab lugeda peagi ilmuvast raamatust „Sütevaka lood“, mitmeid saab kogeda teksti, muusika või filmina, mis on jõudnud vilistlaste raamatukogu riiulile. Päris vahetuid meenutusi ja ka uusi koostööplaane saab jagada kindlasti tänavusel kokkutulekul, kus kohtub pool tuhat sütevakalast. Hoiame üksteist ka nüüd ja kui nakatume, siis ainult heade ideedega!

Merilyn Merisalu,
Sütiku peatoimetaja

Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium on Eesti vanim erakool, mille 1. lend alustas kooliteed 1989. aasta sügisel Pärnu 4. Kesk-kooli (praeguse Ülejõe Põhikooli) ruumides. Koolitusloa sai Sütevaka 31. augustil 1990. aastal ja seda loetakse kooli ametlikuks sünnipäevaks. **Sütik** on Sütevaka koolileht, mis ilmus aastatel 2003–2011 ja 2016.

Erinumbri toimetaja: Merilyn Merisalu, Tuuli Velling (Taul), Hannele Känd

VOX POPULI: Mida ütleksid, kui peaksid Sütevakat oma uuele sõbrale lühidalt tutvustama?

Mulluses vilistlasküsimustikus tunnistati, et vahel kui vilistlased püüavad kolmandatele pooltele rääkida, milline Sütevaka on, tundub, et tegemist on rohkem usususekti kui kooliga. Mida me siis rääkinud oleme?

„Sütevaka on maailma kõige parem kool, kus õppida.“

Kadi Abe (Peedu), 1. lennu vilistlane

„Sütevaka on kool, sõpruskond, ülikool ja korporatsioon üheskoos. Sütevakas käies kannad sa uhkusega lipsu ja teklit.“

Randel Kreitsberg, 10. lennu vilistlane

„See on kool, mis kasvatab eneseteadlikkust ja annab sulle võimaluse leida oma tee. Sütevakalased hoiavad kokku ja see kool annab neile umbes sama identiteedi nülansi, mis tekib neil, kes on ühes väeosas aega teeninud.“

Heiko Leesment, 14. lennu vilistlane

„Kas Sa kujutad ette kooli, kuhu hommikul magamise asemel tahetakse õitsvas puberteedieas minna kohale nii õpetajate kui ka teiste õpilaste hüva seltskonna ja muheda ühise õppeprotsessi pärast ning samal ajal liikatakse kokku ühed parimad eksamitulemused riigis?“

Rainer Ratnik, 15. lennu vilistlane

„Kui kohtud uue inimesega, jutuks tuleb kooliaeg ning mõlemad tõdevad, et sellest ajast on kiüll ainult ägedad mälestused ja õpetajad olid kõik väga silmapaistvad, siis saab tegemist olla ainult teise sütevakalasega.“

Age Toomla (Tomson), 18. lennu vilistlane

„Tundub klišeena, aga Sütevakas oli õppimine pigem popp. Kui sul olid head hinded, ei vaadatud sulle viltu ega halvustatud. Minu kooliajal jagunesid õpilased laias laastus kaheks: sa kas olid pühendunud muusik või sportlane. Head õpitulemused võisid mõlemaga kaasas käia.“

Mirell Põlma, 20. lennu vilistlane

„Sütevaka annab noortele võimaluse olla nii, nagu nad on, julgustab neid erineva teistest ja rõhutab loovust üle reeglite. Ma ei tundnud kunagi, nagu ma oleks kohustatud midagi tegema, pigem ma tahtsin teha. Õpetajad, kes saavutavad selle, et õpilased tahavad teha, on rohkem kui lihtsalt õpetajad.“

Irena Arslanova, 23. lennu vilistlane

„Sütevaka on inimestele, kes tahavad elult saada midagi rohkemat ja midagi teistsugust, kes on valmis igasugusteks loomingulisteks hullumeelsusteks, samal ajal olles kõige intelligentsemad, humoorikamad ja sõbralikumad inimesed, kellega kunagi kohtunud olen.“

Karmel Helena Kokk, 25. lennu vilistlane

„Sütevaka kooli seinad on tehtud tarkusest, katus loovusest ja maja sees elab armastus. Sütevakalased hoiavad üksteist ja teevad kõik, et keegi ei tunneks end kõrvalisena.“

Grete Kaljulaid, 26. lennu vilistlane

„Mulle tundub, et sütevakalastel on mingit moodi sarnane maailmataju või mentaalne radar, mis teise sütevakalase alateadlikult tuvastab. Samuti on alati tore inimestele rääkida, et see on kool, kus õpilased käivad vahetunnis sokkis ringi, keedavad teed, teevad mikrolaineahjus popkorni ja mängivad klassis oksjonilt ostetud televiisoril Playstationi mängu.“

Karin Allik, 26. lennu vilistlane

„Sütevaka on kool, kust ei taha lahkuda. Atmosfäär, õpetajad ja õpilased on suurepärase ning kooli korraldatud üritused on veelgi ägedamad. Millises koolis veel teevad õpetajad bändi ja muusikavideoid?“

Gertrud Luks, 27. lennu vilistlane

„Sütevakas on väga mõnus just see, et sa ei pea klassis korda pidama, saad õpetada. Kõik on huvitatud õppimisest, mitte tsirkuse tegemisest.“

Jaak Känd, endine õpetaja ja õppealajuhataja

„Sütevakas on igapäevane tunnetus, et siin tehakse midagi väga erilist. See ei ole ülbust, vaid selline ... meie-tunne. Meie teeme. Vahepeal täiesti ebaratsionaalseid asju, aga teeme, koos, ja kõik lihtsalt toimib.“

Andres Laanemets, direktor ja õpetaja

„Sütevakas olid suurepäraseid kolleegid, kelle seltskonda hindan ja naudin siiani. Ma tean ka ikka palju kokki, koristajaid, majahoidjaid, kellega koh-tudes on, mida meenutada.“

Urmas Lekk, endine õpetaja ja õppealajuhataja

UUS PILK VANALE

1989. aasta septembris ilmus Pärnu Postimehes toonase keskkooliõpilase Piret Tali arvamuslugu „Tahan gümnaasiumi!“, kus noor neiu tundis muret, miks kauaräägitud koolireformid ometi käiku pole läinud. Nüüd, 30 aastat hiljem on Piretil tagataskus Sütevaka õpetajakogemus. Ammust artiklit üle lugedes ütleb ta, et kadestas toona siiralt neid, kes vastloodud humanitaargümnaasiumis õppima hakkasid. Kui tema 2002. aastal Sütevakas õpetama hakkas, oli gümnaasium ka sünniraskused üle elanud ja tegutses täisjõus.

Piret ütleb, et talle meeldis Sütevakas kogetud võrdsus või kollegiaalsus, mis õpetajate ja õpilaste vahel valitses. „Süsteem polnud hierarhiline. Kuna töötasin tol ajal ka nii ETV-s kui ka Eesti Päevalehes, oli aega Pärnu vahet sõitmiseks raske leida. Tunnid toimusid ka laupäeviti ja õpilased käisid ilusti kohal. Mind hämmastas kui iseseisvad need noored olid, paljud olid pärit väljastpoolt Pärnut, elasid omal käel ja töötasid ka kusagil. Kord oli koolis tormiga vool ära ja nii toimus meediatund TexMexis, kus üks tüdruk ettekandjana töötas.“

Kooli ja kooli vahest sai Piret kõige paremini aru siis, kui õpetas ka ühes Tallinna munitsipaalkoolis, kus õigeks ajaks said valmis vaid üksikud kodused ülesanded. „Need noored vihkasid ja vastandusid oma koolielule ega tahtnud seda kajastada, vaid üksnes kritiseerida, nad keeldusid lugemast ja analüüsima artikleid, mis puudutasid poliitikat, sest see oli keeruline ega huvitanud neid. Siis sain aru, et suur õnn on õpetada inimesi, kes tahavad õppida, kes tunnevad vastutust oma töö ära teha ja kes ei arva, et rumal ja agressiivne lärmakas keskpärasus on norm,“ ütleb ta. **S**

Kohtumised ja üllatused kooli sünnipäevapeol

Sütevaka 30. sünnipäeva põhisündmus on 22. augustil Endla teatris toimuv suur juubelpidu, mis toob vilistlaste jaoks kokku kirjanduse, kunsti, muusika, filmi ja teatri.

Direktor Andres Laanemetsa sõnul on Sütevakaga seotud inimesi algusest peale iseloomustanud hoolivus ja rõõm ning teadlikkus sellest, et tehakse midagi ainulaadset. „Sütevaka erilisust on täielikult võimalik mõista vaid siis, kui oled selle maailmaga otseselt seotud. Eelkõige siin õppides või töötades, aga ka lapsevanemana või toetajana kooli tegemistele kaasa elades,“ ütleb ta.

Koolijuhina elab Andres kaasa vilistlaste tegemistele ja rõõmustab väga, kui mõni neist naaseb Sütevakasse, et hakata siin õpetama. Paljud vilistlased on ka ise valmis kaasa aitama erinevatele kooliga seotud ettevõtmistele. Seda toredamad on iga viie aasta tagant toimuvad vilistlaste kokkutulekud, mis võimaldavad kokku saada üha suureneval Sütevaka-perel ja sündida üha uutel ja uutel koostöömõtetest.

Seekordne juubelpidu tähistab kooli 30. sünnipäeva. Kuigi Süte-

vaka 1. lend alustas oma kooliteed juba 1989. aastal, loetakse kooli sünnipäevaks ametlikku algust aastal 1990, mil saadi tegutsemisluba ja õppetööd alustati oma majas.

Tänavuse viiruseaasta tõttu ei ole kokkutuleku kavas päevast programmi legendaarsete õpetajate tundide näol, mis tooks väikestesse klassiruumidesse kokku liiga palju huvilisi. Siiski saab peo käepaelale järele tulles uuenenud koolimaja ja kunagisi koduklasse uudistada. Muidugi toimub traditsiooniline vabaõhuaktus Brackmanni pargis, kust minnakse ühiselt Endla teatrisse – seal on õhtused tegevused teatrihoone eri ruumidesse hajutatud ning asja aitab kontrolli all hoida seegi, et pileteid müüdi vaid piiratud hulk.

Pidu algab kell 19 teatrisaalis suure Sütevaka revüüga, mille lavastajad on vilistlased Marta (16. lend) ja Liisa Pulk (13. lend). Lavastuses viiakse erinevatel üllatavatel moodidel omavahel kokku mitmed vilistlased.

Peale revüüetenduse saab Endlasse tekkivas tantsu- ja diskoklubis õhtu jooksul nautida nii James Wertz World Projecti kui ka Öpside

Bändi esinemist. Plaadimuusikat mängib DJ Timmu Tõke. Sammasaali suures suhtlusklubis töötavad müügipunktid ning kohvikutest saab osta kehakinnitust.

Kuna maailmas annab endiselt tooni koroonaviirus, paluvad korraldajad kokkutuleku üritustele haigusnähtudega vilistlastel mitte tulla. Endlasse sisenemisel kraaditakse kõiki külalisi kontaktivaba termomeetriga. Turvalisuse huvides ei lubata teatrimaja palavikunähtudega (37,8-kraadise ja kõrge- ma kehatemperatuuriga) külalisi. Kõigil palutakse sageli pesta käsi ja soovi korral kasutada näomaski.

Sünnipäevapeole saab ainult käepaela ettenäitamisel. Pileti ostonutele jagatakse käepaelu kooli kantseleis 22. augustil kella 11–17.30. Paelad kinnitatakse kohapeal otse käele ning neid ei anta teistele edasiandmiseks. Et piletid on välja müüdnud, tuleb segaduse vältimiseks neil, kes on ostnud pääsme kelleltki teiselt, öelda käepaelale järele tulles algse ostja nimi.

Pärast peo lõppu Endlas saavad soovijad edasi minna ööklubisse Sugar, kuhu on sissepääs kokkutuleku käepaelaga tasuta. **S**

SÜNNIPÄEVAÜRITUSED 22. AUGUSTIL

- kl 11–17.30 on koolimaja avatud kokkusaamiseks ja klasside külastamiseks, esimesel korrusel väljastatakse käepaelu ja võetakse vastu juubeliraamatu „Sütevaka lood“ eeltellimusi;
- kl 14 algab direktori sünnipäevavastuvõtt Villa Ammendes (kutsetega);
- kl 18 algab pidulik aktus Brackmanni pargis, millele järgneb lendude rongkäik Endla teatrisse;
- kl 19–01 toimub kontsert ja pidu Endla teatris (käepaelaga).

TEISTE SEAS ANDIS OMA PANUSE VILISTLASTE RAAMATUKOKKU 15. LENNU LÕPETANUD KULTUURIKORRAL-
DAJA MERLI ANTSMÄÄ, KES KIRJUTAS ÜLE ANTUD ALBUMITELE KA OMA KÄEGA ALLA.

Vilistlaste looming sai Sütevaka raamatukogus eraldi riigi

Vilistlased kinkisid Sütevakale 30. sünnipäevaks sadakond enda loodud teost, millega saab lähemalt tutvuda vilistlaste loominguriigis.

„Sütevakalaste raamatukogu“ on kooli raamatukogule mõeldud kollektsioon, mis koosneb sütevakalaste kirjutatud raamatutest, välja antud heliplaatidest, osalusel sündinud filmidest jm.

Idee autor Valter Maatee oli mõttest rääkinud juba ammu, kuid seni ei leidunud projektile koordinaatorit. 30. aastapäeva eel võttis selle ülesande enda peale Hannele Känd (15. lend) ning pärast pikka ootamist jõudis raamatukokku hulk Sütevaka kogukonnast võrsunud loomingut.

„Arutasime pikalt selle üle, mida riigisse vastu võtta: kas arvestame ka toimetajaid, teadusartikleid, tõlkeid? Aga mida teha lauamängude, filmide, graafikaga?“ kirjeldab Hannele vajalike otsusteni jõudmist. Mingi valik tuli teha, sest

Sütevaka vilistlasi, kes oma tööd ja loomingut välja andnud, on palju.

Märtsis alanud kogumiskampaania käigus saadi kokku ligi sada teost, mille seast leiab nii ilu- ja õppekirjandust, kokaraamatuid, keeleõppevihikuid ja luuleraamatuid kui ka muusikaalbumeid ja filme. Asjaajamise ja teoste kogumise abistasid Marti Mätas (2. lend), Tuuli Velling (Taul) (14. lend) ja Liina Tojak (15. lend).

Oma teoseid annetasid teiste seas kirjanik ja tõlkija Indrek Koff (2. lend), muusik Tommyboy ehk Toomas Tilk (3. lend), režissöör Heilika Pikkov (Võsu) (9. lend), teatriteadlane Hedi-Liis Toome (11. lend) ning muusikud Merje Kägu (15. lend), Cathy Sommer (20. lend) ja Frederik Küüts (27. lend).

Kui soovid vilistlaste raamatukogu ka enda teostega täiendada, siis võta Hannelega ühendust näiteks Facebookis või kirjuta aadressil hannele.kand@gmail.com. **S**

TUNNUSTUS

Juuli lõpus andis Pärnu linnavalitsus 70 aasta juubelit tähistanud Joosep Tammole aukirja tulemusliku, pühendunud ja kauaaegse töö eest Sütevaka filosoofiaõpetajana. **S**

VILISTLASBAAR

Kokkutulekunädalal ootab kõiki vilistlasi endale külla rannabaar Põks. Põksu loojad on Inger-Helene Värat 23. lennust ja Artur Heinsalu 22. lennust. Kõikidele Sütevaka vilistlastele on kokkutulekunädala vältel menüü 20% soodsam. Soodustuse lunastamiseks tuleb vastata mõnele Sütevaka-teemalisele küsimusele. **S**

AVAAKTUS

Sütevaka kooliaasta avaaktus toimub Brackmanni pargis neljapäeval, 27. augustil kell 16. Enne seda, kell 15.15 on õpilastel koduklassides klassijuhataja-tund. Aktusele on õpilased oodatud pidulikus mustvalges riietuses, kaasa palutakse võtta küünal, mida on mugav tõrvikust süüdata ja pärast käes hoida. Aktust vaatama on teretulnud kõik õpilaste pered ja ka kooli vilistlased. Õppetöö algab Sütevakas 31. augustil kell 8.30. **S**

KOOLILAAGER

Tänavune koolilaager leiab aset 28. ja 29. augustil. Õpilased sõidavad laagrisse kell 9 kooli juurest, kaasa tuleb võtta magamiskott ja spordiriided. Sportmänge ja eelmist kooliaastat kokkuvõtvat filmi saavad vaatama tulla ka vilistlased. **S**

Sütevaka legendaarne töömees Meini

Sütevaka vilistlaskonna vahelt jookseb läbi põhjatu sügav lõhe. Nimelt ei saa esimesed lennud aru, kes on Sütevaka nunn ja miks temast kogu aeg räägitakse. „Kui tahate rääkida legendist, rääkige parem Meinist!“ ütlevad nad ja muhelevad omaette kõiketeadva ilmega.

Meini oli Sütevaka kuulus töömees, kelle võttis tööle direktor Neeme Ellermaa. Keerulise saatusiga Meini oli elus läbi käinud nii tulest kui ka veest ja kogenud vanglaelugi. Juttude, sealhulgas Meini enda omade kohaselt oli tema käe läbi hukkunud mitu inimest.

Lisaks olevat ta 1968. aastal Praha kohal langevarjuga alla visatud, mis lõppes sellega, et Meini jäi maandumisel kuhugi kinni ning oli sunnitud varjunöörid pussnoaga läbi lõikama. Kõik see kokku tähendas, et olenevalt situatsioonist ja suhtluspartnerist võis Meini särada nagu päike või sähvida nagu välg.

HUVITAVAD LAHENDUSED

Üks kõige enam Meiniga kokku puutunud inimesi on majandusjuhataja Ester Markson, kel oli uue noore töötajana Meiniga esialgu pehmelt öeldes keeruline. „Ta oli töömees, kes ei teinud asju, mida temalt paluti. Kui tal oli hea tuju, siis ütles, et vaatame seda asja, aga nael jäi ikkagi seina lõomata. Või kui ta mõne õpetajaga tülli läks, siis keeras näiteks tolle klassist pirne vähemaks,“ meenutab Ester.

Meini vajas tähelepanu ja oli selleks valmis kas või klassiruumi luku ära rikkuma. „Mida siis tehakse? Otsitakse üles Meini – äkki tuled ja aitad ...“ muigab Ester.

MEINI OLII KOOLIELU OSA – ERITI PÄRAST SEDA, KUI TA PANI SÖÖKLA TAHA RUUMI PARALLEELSE TELEFONI, NII ET KUULIS KELDRIS PEALT, MIDA ÜLEVAL RÄÄGITI.

Töömeheoskused olid Meini keskmes: ta oskas küll kõike, aga natuke. Ülesannete täitmiseks kasutas ta tihti meetodeid, mis teistele poleks pähegi tulnud. Näiteks lahendas Meini koolis tekkinud kivisõepuuduse täiesti geniaalsel moel: varastades sütt Vanalinna kooli õuelt. Süüdlast polnud raske välja selgitada, sest Vanalinna koolist alanud söerada juhatas otse Sütevakani.

Meini igapäevaelu oli kooliga tihedalt läbi põimunud ja koolihoo- ne oli talle ka kodu. Töömees elas

katlamaja juures väikeses punkri- laadses toas, kus tema lahutamatu kaaslane oli õpilastelegi tuttav hundikoer. Aeg-ajalt sattus koer päevasel ajal koolikoridorides ringi kondama ning saadeti seepeale taas sõbralikult minema. Peale selle oskas nutikas neljajalgne hammastega sööklauksi lahti teha ja käis üksi poest liha toomas. See tähendas, et koer lipsas sobiva võimaluse tekki- des lähedal asuva toidupoe uksest sisse, haaras sealt lihatüki ham- busse ja putkas tulnud teed tagasi, saatjaks müüjate tigidad sajatused.

Vastavalt vajadusele täitis Meini eri ülesandeid, käies näiteks koolisöökla jaoks Kiire turult liha hankimas. Ühel päeval läks Meini asemel turule raguukontide järele Ester.

„Läksin sinna, ostsin kondid ja küsisin arvet Sütevaka Seltsile. Müüja uuris, kellena ma Sütevakas töotan, ja palus, et ehk oleks võimalik edaspidigi töömehe asemel keegi teine saata. Selgus, et nad kartsid Meinit. Kui Meini liha ostma läks, hüppas ta üle leti, sammus tagaruumi ja sorteeris endale parimad tükid välja. Lõpetuseks ütles müüjale konkreetselt: „Sa teed mulle sellise hinna!“ Ja pärast sai koka käest muidugi kiita,“ räägib Ester.

„Ma poleks võib-olla uskunudki, aga läksin ükskord kaasa ja oligi nii! Ütlesin küll Meinile, et ära nii tee, aga ega ta kuulunud. Ta ei saanud arugi, et midagi oleks valesti olnud. Ega saanud ka sellest aru,

et need inimesed kartsid teda,“ meenutab Ester.

Selleks ajaks oli Estri ja Meini läbisaamine juba paranenud, et mitte öelda muutunud suurepäraseks. Seda põhjusel, et Meini oli kohanud koolihoovil Estri ema, kes osutus tema kunagiseks heatahtlikuks ülemuseks. Nii muutus Meini absoluutselt sada protsenti.

ETTEARVAMATU MEES

„Igal hommikul, kui tööle tulin, oli kohv juba valmis, natuke suhkrut sees. Selline teenindus! Eks me natuke ikka vaidlesime, aga pärast minu emaga kohtumist seda enam ei olnud, et vot ma ei keera seda kruvi seina. Koostöö hakkas laabuma,“ räägib Ester.

Kokkuvõttes oli Meini siiski ettearvamatu ja mitte kõigil ei seonu temaga positiivsed mälestused. Paaril korral juhtus sedagi, et ärritunud Meini hakkas koolis laamendama. Kord direktor

Neeme autole liiga lähedale sattunud õpilast märgates tõmbas Meini aga välja noa ning andis märku, et masinast oleks targem kaugemale hoida.

Just äkilise loomuse tõttu tuli töömehele pärast kooli kriisiaastaid Sütevakast lahkuda. Sõnumi- tooja Andres Laanemets jättis sel jutuajamisel igaks juhuks enda ja Meini vahele puhvriks suure laua.

Meini on Sütevakast läinud, kuid mälestus temast jääb. Sütevaka 3. lennu vilistlane ja mõnda aega koolis sekretärina töötanud Kaija Velmet (Pruel) ütleb töömehe kohta, et too oli oma aja märk. „Mitte üheski teises koolis ei oleks kõne allagi tulnud, et selline inimene istub kantseleis. Mitte kusagil! Ainult Sütevakas!“ ütleb Kaija. **S**

Loe seda artiklit ja muid lugusid Meinist ka varsti ilmuvast raamatust „Sütevaka lood“.

27. AUGUSTIL ILMUB RAAMAT „SÜTEVAKA LOOD“

Sütevaka 30. sünnipäevale pühendatud 216-leheküljelises juubeliraamatus ilmub esimest korda põhjalik ülevaade Sütevaka sünni- ja kujunemisloost. Peale selle saab lähemalt teada näiteks sisseastumiseksamite telgitagustest, sõpruskoolide saamislugudest, Sütevaka kogukonna ettevõtmistest ning põnevatest sündmustest ja üritustest kooli ajaloos. Kõik see on võrdsustatud vilistlaste ja õpetajate elavate mälestustega. Raamatust ei puudu ka kooli linnaku kaart, põnevad testid ja mängud ega võimalus oma lugu ise kirja panna.

Raamatut saab eeltellida ka 22. augustil kell 15–17.30 Sütevaka peamajas. Eeltellides kuni 26. augustini (k.a) on raamatu hind 15€ + postikulu, hiljem 18€ + postikulu.

Raamatu saadame pärast ilmumist soovitud pakiautomaati. Teose võib postikuluta kätte saada Pärnus koolimajast või Tallinnas Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusest.

Enam kui pelgalt humanitaargümnaasium

Kui esimesel kahel aastakümnel oli reaalinete tase mõnevõrra kõikuv ning sõltus väga palju konkreetsest õpetajast, siis nüüdseks on Sütevaka ka reaalinete tulemustega kindlalt maakonna tipus.

Viimase viie aasta jooksul on suurema osa olümpiaadide riiklikku lõppvoorust saadetud Pärnu piirkonda esindama just Sütevaka õpilased. Riigieksamite põhjal on Sütevaka ainsa Pärnu koolina stabiilselt Eesti kümne parima hulgas.

Huvitaval kombel on kuvand Sütevakast kui koolist, kus on tugeval tasemel nii humanitaar- kui ka loodus- ja reaallained, visa juurdu-ma, kuigi suuremas osas toovadki võistlustel Sütevakale edu just viimasena nimetatud.

Sõna jõud on aga tugev, mida näitab kas või see, et tänavu jättis kaks 5. klassi sisseastumiseksamid edukalt sooritanud last Sütevakasse tulemata põhjusel, et ühes teises Pärnu koolis avatakse reaalklass ka põhikooli tasemel. Taas jäi peale

eelarvamus, et humanitaarkoolis ei saa ju matemaatika olla sama hea kui reaalkallakuga koolis, kuigi tegelikult näitavad tulemused muud.

LINNA PARIMAD

Andres Laanemets ütleb, et viimastel aastatel on Sütevaka tulemused ka kõikides riigieksamites Pärnu parimad. „Tulemusest endast tähtsam on aga see, et meie kooli lõpetajatel on tänu mitmekülgsel ettevalmistusele enam valikuid haridustee jätkamiseks. Ja kõige olulisem – õhkkond on hoolimata rohkest õppetööst endiselt mõnus ja turvaline,“ usub ta.

Siiski pole praegune aeg Pärnu ajaloos esmakordne, mil reaalladadel näitab eeskuju humanitaarkool. Kinnitust heade õpetajate ja võimekate noorte suurepärasest koostööst leiab ka varasematest aastatest.

Sütevaka kunagine matemaatikaõpetaja Jaak Känd meenutab, et reaalinetes olid eriti tublid 10. lennu õpilased – seda juba

põhikooli ajal. „Nendega oli hea tööd teha. Nädalas oli matemaatikat viis tundi, aga tegelikult tuli nendega tegeleda kõige rohkem kolm ja pool tundi – ülejäänud aja tegid nad omal käel harjutusi. Terve klass oli selline, et ei pidanud mitu korda seletama,“ on Jaagul siiani hea meel.

Tema mäletamist mööda tekitas Sütevaka edu olümpiaadihooajal teiste Pärnu koolide seas mõnevõrra segadust: kuidas sai nii olla, et matemaatikaolümpiaadi kuue parima seas oli heal juhul ainult üks reaalkallakuga kooli õpilane? Esimesed kohad jagasid enamasti omavahel ära neli humanitaargümnaasiumi õpilast ja üks Ülejõe Gümnaasiumi noor – Jaagu poeg Mirko.

„10. lennus olid matemaatikas väga kõvad Dan Bogdanov, Martin Reinson, Evelin Soidla ja Heleri Tammiste. Nemad ja Mirko võitsid ka kõik linna keemiaolümpiaadid. Ainult füüsikas jäi peale Koidula kool,“ muigab Jaak.

KAS TEADSID? Kuidas sündis Kolme Kooli Kohtumine

Praeguseks ligi 20 aasta pik-kuse traditsiooniga Sütevaka, Tartu Hugo Treffneri Gümnaasiumi ja Tallinna 21. Kooli kohtumiste taga on jada õnnelikke kokkusattumusi.

Treffneri direktor Ott Ojaveer meenutab, et kuna nende reaalsuund on aastakümneid teiste Lõuna-Eesti koolidega kohtumisi korraldanud, otsiti koostööpartnereid ka humanitaarsuunale. Tänu

filosoofia- ja religiooniõpetajate Toomas Jürgensteini ja Joosep Tammo tutvusele leidsid tartlased Sütevaka.

Samal ajal soovis 21. Kooli õpilasesindus leida partnerkoole, kellega korraldada ühiseid kultuuri- ja spordiüritusi. Et tallinlaste kehalise kasvatuse õpetaja Indrek Vahtra oli Andresega koos ülikoolis käinud, pakkus ta välja, et Pärnu partnerina võiks kaaluda Sütevakat.

„Samal ajal kui meie Pärnus kolmanda partneri teemal arutasime, oli 21. Kooli õpetajate esindus koos juhtkonnaga Tartus Treffneriga kogemusi vahetamas. Sütevakas tuli jutuks, et ka nemad teevad Treffneriga koostööd ja nii oligi kolmik loodud,“ kirjeldab tallinlaste huvijuht Maarika Paun.

Esimene kohtumine leidis aset Tartus, teine Pärnus ja kolmas Tallinnas. Sellises järjekorras on need

Sama lennu lõpetanud Siim Kinnas, kellest sai hiljem materjali-teadlane, toob esile, et tol ajal oli Sütevakas enamik loodus- ja reaalaainete õpetajaid väga heal tasemel. „Minu mäletamist mööda tulistati meie lennus nii matemaatika, bioloogia kui ka keemia riigieksamid üsna kõrgete keskmiste punktide peale ning keegi ekstra pingutama ei pidanud,“ ütleb Siim.

Eraldi tõstab ta esile alati laitmatu maneeriga ja väljapeetud füüsikaõpetaja Hans Solli, kes ehitab ka noorukeste loodusteaduste õpetajale Riina Murulaiule (Leet) „Solli maailmamasina“, millega sai demonstreerida elektri omadusi.

Gümnaasiumiastmes õpetas neile matemaatikat äärmiselt nõudlik Laine Maidlas, kelle õpilasena oli raske ühtki kontrolltööd üle kolme saada – seegi tulemus saavutati enamasti teisel katsel. „Samas olid ülikooli kõrgema matemaatika kursused pärast seda lihtsalt lust ja lillepidu,“ tähendab Siim.

7. lennu lõpetanud kolloid- ja keskkonnakeemia magister Katri Vaik meenutab samuti, et pärast Sütevakas lõpetamist polnud ülikoolis reaalainetega muret.

Esimesel kursusel said tudengid, kes ei tulnud tugevatest reaalkoolidest, võtta vajaduse korral ka taset ühtlustava lisakursuse matemaatikast ja keemiast. „Minu õpetaja oli Riina, nii et ma ei pidanud ülikoolis midagi eraldi tegema. Lõpuks olin oma kursusel üks tugevamaid õpilasi,“ räägib Katri.

KASULIKUD TEADMISED

Laiemat üldsust üllatas Sütevakas aastal 2011, mil noorte teadusvõistluse „Rakett“ esimese hooaja võitis reaaltähtsusega konkurentide ees Sütevakas õpilane Juhan Koppel (20. lend). Võidu koju toomiseks oli vaja lahendada eri ülesandeid, mis nõudsid peale matemaatika-, keemia-, füüsika- ja bioloogiategadmiste ka loovust, loogikat ja meeskonnatööd.

Sütevakast Tartu Ülikooli materjaliteadust õppima läinud Juhanil on nüüdseks lõpetatud ka gümnaasiumiastme loodusteaduste õpetaja eriala. Õpetajana oskab ta paremini mõtestada põhi- ja keskhariduse rolli elukutse õppimisel.

„Jah, koolis laotakse vundament, kuid veel olulisemana õpivad õpilased seal „maja“ edasi ehitama:

kujundatakse vajalikud harjumused ning mõistetakse, et edasijõudmise nimel tuleb pingutada. Sütevakas omandatud lai silmaring, sotsiaalsed oskused ja võõrkeeled on tulnud väga paljudes olukordades tohutult kasuks ja see kinnitab, et laiapõhjaline gümnaasiumiharidus on elus kasulik vara,“ räägib Juhan, kelle isa Raido on Sütevakas füüsikat õpetanud.

Praegust reaalaainete õpetajate pere on täiendanud näiteks keemia- ja füüsikaõpetaja Erkki Tempel, keda soovisid endale tööle peaaegu kõik Pärnu koolid. Varem Tartus Miina Härmas õpetanud Erkki sai seal kolleegiks ülikoolilinna kolinnud endise Sütevakas keemiaõpetaja Riina, kes rääkis oma endisest töökohast palju head.

„Teadsin juba enne Sütesse tulekut, et siin on väga hea töötada ja õpetada, kuid pean tõdema, et see ettekujutus polnud pooltki nii hea kui Sütevakas tegelikult on – ma olen Andresele väga tänulik, et ta mind siia kutsus!“ on Erkki rahul. Vähemalt sama rahul on Sütevakas õpilased, kelle teadmised reaalainetest tema käe all õitsele lõövad. **S**

püsinud praeguseni. Esialgu valisid kohtumise teemad kolme kooli õpetajad ühiselt, hiljem võttis selle ülesande endale korraldav kool.

Võrreldes esimese KOKOKO-ga on kohtumine muutunud seltskondlikumaks, kollektiivseid tegevusi on rohkem, kuid ürituse mõte on jäänud samaks: võrrelda teadmisi, leida uusi sõpru ning näha, kuidas teistes koolides ühis-tele muredele lahendusi leitakse. **S**

2005. AASTAL TOIMUS KOLME KOOLI KOHTUMINE JUBA TEIST KORDA TARTU HUGO TREFFNERI GÜMNAASII-
SIUMIS. MÕÖTU VÕETI NII TEADMISTES KUI KA SAALIHOKIS.

FOTO: KALLE VIK

KOOLI AASTAPÄEVAL ON TAVALISELT IGA VIIIE AASTA TAGANT KORRALDATUD SÜTEVAKA KONVERENTS. 2010. AASTAL TÕI SEE HUVILISTE ETTE KOKKU HULGA VILISTLASI: MATS VOLBERG (VASAKULT), MADIS TALMAR, INDREK KOFF, JORGEN MATSI, MONIKA REINEM, IVO VOLT, KRISTI JÕESALU JA DAN BOGDANOV.

Tagasi Sütevakasse? Aga loomulikult!

Paljud vilistlased kurdavad selle üle, et said Sütevakas liiga vähe aega veeta, mõned kavalamad on pärast gümnaasiumi lõppu leidnud võimaluse aga tagasi kooli tulla – seekord õpetajana.

Suurem osa vilistlastest õpetajaid annab Sütevakas valikaineid. See tähendab, et õpetatakse oma igapäevatöö või ülikooliõpingute kõrvalt ning tundide andmiseks tuleb mõnest muust linnast Pärnusse sõita. Elu pole nii küll märkimisväärselt kerge, kuid võimalus koolipõlve pikendada kaalub need mõned ebamugavused üles.

15. lennu vilistlane Madis Talmar teeb oma saatusekaaslastele selles osas pika puuga ära: mees käis Pärnus majandust ja ette-

võtlust õpetamas ka siis, kui elas ja töötas põhikohaga välismaal!

„Õpetasin nii kaua, kui vähegi sai. Lõpetasingi alles siis, kui elasin juba teist aastat Hollandis. Esimesel välismaa-aastal käisin mõnel nädalavahetusel Eestis, et kursus siiski ära teha. See, et õpilased viitsid niimoodi puhkepäeval kohal käia, on väga kõva sõna!“, on ta siiani rahul.

HEA ÕPETADA

Praegu Eindhoveni Tehnikaülikoolis töötav Madis pakkus end ise Sütevakasse õpetama, et ülikoolis õpitud teadmisi noorematele koolikaaslastele jagada. Varem on ta õpetanud ka ühes Tallinna koolis ja saab kinnitada, et aktiivse osavõtu, kodutööde kirjutamise ja üldse

maailmaasjade arutamise poolest olid Sütevaka noored teistest peajagu üle.

Ka sotsioloogiat õpetanud Lee Maripuu 8. lennust kinnitab, et siin on hea õpetada: Sütevaka kõrvalt ja pärast seda luges ta mõnda aega ka Tallinna Ülikoolis sissejuhatust sotsioloogiasse ja tema kogemuse kohaselt üliõpilastel ja Sütevaka õpilastel tasemevahet ei olnud.

„Võib öelda, et Sütevakas õpetamine oli mu esimene *fake it 'til you make it* kogemus, sest enda meelest ei olnud mul erilist õpetamisannet ja olin sotsioloogina alles väga roheline. See pani mind kõvasti proovile ja on hiljem elus kasuks tulnud. Sütevakalased on kirju, tolerantne, veider, originaalne kamp, mis õpetas erinevate

inimtüüpidega toime tulema,“ räägib Lee.

Mõne valikaine õpetamine on käinud lausa ühe vilistlase käest teise kätte. Kui koolil tekkis 2000. aastate alguses plaan luua varasema loodussuuna asemel sotsiaalsuund, küsis Ene Kõo tol ajal Tartu Ülikoolis politoloogiat õppinud Rait Rodilt (7. lend), kas too ei oleks nõus koostama Sütevakale politoloogia õppekava. Kui sellele ministeeriumist kooskõlastus saadi, kutsuti Rait oma õppekava alusel ka tunde andma.

KÄEST KÄTTE

„Nii ma siis 2003. aasta septembris magistriõpingute kõrvalt prima klassi õpetama asusingi. Sütevakas on super õpetada! Reeglina õpivad Sütevakas vahvad ja nutikad noored, kellega on põnev päevaliitikat arutada. Sõitsin vist koguni 13 aastat pool aastat korra nädalas Tartust Pärnusse politoloogiat õpetama,“ meenutab ta.

Kui Rait enam kahe linna vahet sõita ei jõudnud, võttis politoloogia õpetamise üle 18. lennu vilistlane Age Toomla, kes soovitas õpetaja vajadusest kuuldes koolile rajateel-likult iseennast. „Prima’dele ütlen

iga kursuse alguses, et veel mäletan aega, mil ise samas olukorras olin, ja soovitan neil kaht viimast õppeperioodi Sütevakas nautida. Neile pole veel kohale jõudnud, millest nad ilma jäävad,“ viitab Age.

Sarnaselt on vilistlaselt vilistlasle edasi liikunud juurateadmiste edasiandmine. 2014. aastal hakkas ainet „Inimene ja õigus“ õpetama 18. lennu vilistlane Sandra Sillaots, temalt võttis teatepulga üle aasta noorem Aleksander Tsuiman, praegu õpetab õigusteadust aga 17. lennu lõpetanud Liisa Nuut.

„Vilistlasena oma koolis õpetada on väga lahe, üldiselt ei peaks ka selliseid võimalusi pelgalt ootama jääma, vaid tasub neid ka ise tekitada – usun, et Ene Kõo ei pahanda, kui aeg-ajalt keegi ühendust võtab ja õpetamise või muu kaasalöömise võimaluse kohta uurib,“ arvab Aleksander.

MÕNUS ARGIPÄEV

Mõnel elupölisel Sütevaka-fännil on aga vedanud sellega, et saavad pärast lõpetamistki iga päeva koolimajas veeta. Kõigile on tuttav ja armas 1. lennu lõpetanud Gerli Laur, kes harib sütevakalasi ladina keele ja aastatöö nõuete osas.

Põhiõpetajate tiimis on nüüdseks ka näiteks 15. lennu vilistlased Siim Ruul ja Kaili Miil, kes õpetavad vastavalt ajalugu ning eesti keelt ja kirjandust, aga ka inglise keele õpetaja, 20. lennu lõpetanud Elina Pjatnova.

Siim toob vilistlasena õpetamise plussidest esile selle, et inimesed, kes olid enne toeks keskhariduse omandamisel, saavad olla samamoodi abiks esimestel tööaastatel. Nii saab abi küsida kelleltki, keda usaldad: Siim sai toetuda Epp Paveltsi imelistele oskustele ja teadmistele. Veel meenub talle oma päris-päris esimesest tööaastast Zenta Pärja öeldud lause, mis kõlas umbes nii, et ega me ju ei õpeta koolis lihtsalt matemaatikat, ajalugu või vene keelt, me õpetame lapsi võtma vastutust ja olema mõistlikud inimesed.

„Ma arvan, et see mõte ongi see, mis teeb Sütevaka õpetajate kamba ägedaks: me ei ole ilmtingimata väljas ainult hea eksamitulemuse või hinde või oma aine edasiandmise eest, vaid tahame, et kasvaks toredad uued sütevakalased. Õud- selt juustune on see viimane mõte, aga ma ei oska seda kuidagi vähem juustuselt öelda!“ muigab Siim. **S**

IGA SÜTEVAKA VILISTLANE VÕIKS

- liituda vilistlase meililisti (kontakt vaino@sytevak.ee) ja vilistlaste Facebooki-lehega;
- osaleda vilistlaste stipendiumi ja vilistlaste preemia parimale lõputööle väljaandmisel (kontaktid gerli@sytevak.ee ja martimatas@gmail.com);
- nautida Sütevaka tegemisi ja võimaluse korral neis ise osaleda: juubelikokkutulekud, avaaktus, avalikud loengud, salongiõhtud, segakoor, Öpside Bändi kontserdid, jõulukontsert, tantsuvõistlus, SOKK, rattamatk jm.

Kindlasti tasub silma peal hoida nii kooli kodulehel ja ametlikel Facebooki-lehtedel kui ka teistel Sütevakaga seotud kontodel Facebookis (Öpside Bändi Toetajate Ühendus), Instagramis (@sytemeemid) ja Twitteris (Sytevakakillud). Kui Sul on aga endal mõte, mida veel teha, anna sellest kindlasti koolile teada (kontakt ene@sytevak.ee).

TEST: Kui hästi tunned Sütevakat?

1. Mis asutus tegutses aadressil Lõuna 20 enne Sütevakat?
2. Kus alustas oma õpinguid Sütevaka esimene lend?
3. Millistes kohtades peale Pärlselja on toimunud koolilaager? Iga õige vastus annab ühe punkti.
4. Kes oli Oskar Brackmann, kelle büst asub Sütevaka ees asuvas pargis?
5. Kus asub Sütevaka tamm ja kes selle istutasid?
6. Kunagises koolilaagris küsiti viktoriini tarbeks õpetajate lemmiklaule. Mida vastas Epp Pavelts?
7. Nimeta kõik Sütevaka direktorid! Iga õige vastus annab ühe punkti.
8. Kus võib Sütevaka peamajas näha teksti „*Genießt im edlen Gerstensaft Des Weines Geist, des Brotes Kraft.*“? Mida see tekst reklaamib?
9. Nimeta kolm õpetajat, kes on olnud Õpside Bändis alates selle esimesest esinemisest!
10. Mis ansambel on laulu „Punker“ originaalesitaja? Lisapunkti saad, kui tead, kes on laulu sõnade ja viisi autor.
11. Kes õpetajatest on kõige suurema arvu klasside klassijuhataja?
12. Mille poolest erinesid Mati Põdra ja Kalle Viigi arvestustel olnud nn nullpiletid?

VASTUSED: 1. Enne Sütevakat asus majas Pärnu Merekool, kuid tegutsesid seal ka Püsi Õllekehelder, üürimaja, spordihing Vaprus. 2. Pärnu 4. Kesk-koolis (praeguses Üleõpe Põhikoolis). 3. Varemurru, Urumarja, Lepanina, Jõekäär. 4. Pärnu esimene ja pikaaegne linnapea, kes alustas Pärnu sihipäras arendamist kuurortlinnaks. 5. Peamaja vastas üle tee (juures on ka vastav silt), istutajad 2. lennu õpilased oma tüüpäeval. 6. „Minu lemmiklaul on valikus.“ 7. Neeme Ellermaa ja Andres Laanemets. 8. Praeguses raamatukogus (endises keldriklassis). Tegemist on õllereklaamiga, mis tähendab tõlkes „Igas kesva-märijakeses (õlles) peitub veini hing ja leiva jõud“. 9. Urmas Tauli, Risto Tamm ja Valter Maatee. 10. Ansambel Propeller. Laulu autor on Peeter Volkonski. 11. Elma Künnapas on Sütevakas juhendanud kaheksat klassi. 12. Mati „nullpilet“: arvestus on sooritatud ilma vajaduseta midagi vastata. Kallel pole „nullpilet“ kunagi olnud. Küll on ta seda küsinud õpilasi hirmutanud sellega, et nullpileti puhul küsib tema neilt, mida ise tahab.

